

Податоци за органот кој го изработува планскиот документ	
Назив на планскиот документ	Национална Стратегија за заштита на природа со акциски план
Орган надлежен за изработка на планскиот документ	Министерство за животна средина и просторно планирање (МЖСПП)
Орган надлежен за донесување на планскиот документ	Влада на РМ

Податоци за изработувачот на планскиот документ	
Име на лицето овластено за подготвување на планскиот документ	м-р Влатко Трпески
Назив на работното место	Раководител на Сектор за природа во МЖСПП
Контакт податоци за лицето	Министерство за животна средина и просторно планирање Бул. „Гоце Делчев“ бр.18, зграда на МРТВ (10-ти,11-ти,12-ти кат) 1000 Скопје, Р.Македонија; тел: 3251-455, факс 3220-165 v.trpeski@moepp.gov.mk trpeski@yahoo.com

Основни податоци за планскиот документ
Од што произлегува донесувањето на планскиот документ? (пр. законска обврска или друга одредба).   Изготвувањето и донесувањето на Национална стратегија за заштита на природата е обврска од националната легислатива. Согласно Законот за заштита на природата ("Сл. весник на РМ" бр.67/2004, 14/2006, 84/2007, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14 и 46/15) Владата на Република Македонија, на предлог од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата, а по претходно прибавено мислење од Националниот совет за заштита на природата донесува Национална стратегија за заштита на природата. Стратегиите за заштита и користење на природното богатство и природното наследство се усогласуваат со Националната стратегија за заштита на природата. Националната стратегија за заштита на природата се донесува во постапка која обезбедува учество на јавноста во одлучувањето. Потребата за изработка на Национална стратегија за заштита на природата е нотирана во Национална програма за усвојување на правото на ЕУ (ревизија-2016), Програмата за работа на Владата на РМ за период 2011-2015 година и Вториот Национален Еколошки Акционен План.
Дали се донесува нов плански документ или се вршат измени на постојниот?   ДА ☒ НЕ ☐
Доколку се врши измена на постоечки плански документ наведете го називот на стариот плански документ и причините за негово изменување?   Во Република Македонија досега немаше изготвено и донесено Стратегија за заштита на природата. Станува збор за нов документ, кој се изготвува и донесува во согласност со законјот за заштита на природата.
Дали планскиот документ опфаќа област определена со член 65 став 2 од Законот за животна средина? Доколку одговорот е ДА наведете ја областа.

Заштитата и унапредувањето на природата е мулти-секторска област и истата не е наведена како посебна точка од член 65 став 2 од Законот за животна средина, но вклучува области кои се наведени како области за кои се спроведува стратешка оцена на животната средина.

Дали планскиот документ е определен со уредбата за стратегиите, плановите и програмите вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето. Доколку е определен наведете ја точката и алинејата под која е определен. (пр член 3, точка 1, алинеја 5).

Да ☒ НЕ ☐ Управувањето и заштитата на природата не влегува како посебна точка во оваа Уредба, но Националната стратегија за заштита на природата со акционен план во својата содржина вклучува и обработува повеќе теми од областа од Член: 3 точките 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 18	Член: 3	Точка: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 18	Алинеја: /

Дали со планскиот документ се планира реализирање на проект што е предвиден со Уредбата за определување на проектите и критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапка за оцена на влијанието врз животната средина. Доколку одговорот е позитивен наведете за каков проект станува збор.

Националната Стратегија за заштита на природата не предвидува конкретни проектни активности за кои треба да се спроведува процедура за оцена на влијанието врз животната средина, туку дава насоки за стратешко планирање на проекти кои треба да се земат предвид при изработка или ревизија на националните плански документи.

Дали планскиот документ опфаќа користење на мала област од локално значење како што е определено со член 65 став 3 од Законот за животна средина. Доколку одговорот е ДА, наведете ја површината на областа и нејзиното значење.

Не

Да се наведе целта на донесување на планскиот документ и да се опише клучната одлука која ќе се донесе.

Националната стратегија за заштита на природата е важен документ со кој ќе се утврдат приоритетите, мерките и активностите за заштита и управување на природата. Стратегијата во општи црти ќе ја објасни визијата, основните цели и стратешки определби за заштита на природата и ќе претставува една интегрирана рамка заснована на серија стратешки компоненти и пристапи. Стратегијата треба да ги одреди целите и насоките за зачувување на природата, начините на нејзино спроведување во согласност со целокупниот стопански, општествен и културен развој на РМ.

Стратегијата за заштита на природата има за цел да допринесе за исполнување на следните стратешки одредби:

- Обезбедување на одржливо користење на дивите видови и екосистемите,
- Зајакнување и унапредување на ситемот на заштитени подрачја,
- Зачувување на природните целини од аспект на геолошките и геоморфолошките својства на природата,
- Рационално користење на минералните сировини,
- Зачувување на пределската разновидност согласно барањата на Конвенцијата за пределот,
- Зајакнување на институционалните капацитети за заштита на природата на централно и локално ниво,
- Воспоставување и развој на еколошки мрежи за ефективна заштита и управување со природното наследство,
- Усогласување на Стратегијата за заштита на природата со други стратешки развојни документи од другите сектори (шумарство, земјоделие, сточарство, рибарство, транспорт, енергетика, индустрија, рударство, туризам, градежништво и др.) преку интегрирање на политиката за заштита на природата и
- Постигнување на интегрирана заштита на природата преку промовирање на холистички пристап во заштитата на биолошката разновидност, геодиверзитетот и пределската разновидност.

Мерките во акциониот план, како дел од Стратегијата за заштита на природата не се однесуваат на конкретни проектни активности, туку даваат насоки за подигнување на степенот на заштита на природното наследство. Имплементацијата на мерките може негативно да се одрази врз планираните активности/проекти во останатите национални плански документи или пак да предизвикаат влијанија од социо-економски аспект. Врз основа на веќе споменатото се донесува **Одлука за спроведување на стратешка оцена на животната средина**

Стратегијата за заштита на природата со акционен план има за цел да ги идентификува:

- состојбите и проблемите во дејноста заштита на природата,
- насоките за воспоставување на интегриран систем за заштита и управување на природата преку заштита, зачувување и управување со биолошката разновидност, геодиверзитетот, геолошкото наследство, пределската разновидност и управување со заштитените подрачја,
- одговорностите на сите инволвирани субјекти во заштитата на природата,
- правните и финансиски механизми за заштита и управување со природата и др.

При изготвувањето на Стратегијата за заштита на природата ќе бидат земени во предвид основните начела за заштита на природата, согласно Законот за заштита на природата.

Со имплементација на мерките од Стратегијата се очекува унапредување на имплементација на ЕУ законодавството за заштита на природата (Директивите за живеалишта и птици) и националното законодавство, односно Законот за заштитата на природата, со цел да се спречи понатамошна загуба на природното наследство; подобра заштита и управување со објектите на геодиверзитетот, компонентите на биолошката разновидност, пределите, живеалиштата и екосистемите; одржување на екосистемските услуги преку воспоставување на зелената инфраструктура; подобрување на управувањето со заштитените подрачја; зголемување на придонесот на земјоделството, рибарството и шумарството кон одржувањето и унапредувањето на природното наследство/биолошката разновидност; одржливо користењето на минералните сировини и др.

Со имплементацијата на мерките кои произлегуваат од целите на Стратегијата се очекува да се преземат активности за намалување на притисокот/загубата на природното наследство (геодиверзитетот, компонентите на биолошката разновидност, пределите, живеалиштата и екосистемите) преку интегрирање на заштитата на природата во другите сектори, да се намалат директните и индиректните притисоци врз геодиверзитетот и компонентите на биолошката разновидност, да се подобри статусот на природата преку зачувување на пределите, екосистемите, видовите и живеалиштата заради зголемување на придобивките од природата и екосистемските услуги за сите, да се подобри знаењето и достапноста на сите релевантни информации во врска со природното наследство.

Имплементацијата на мерките од акциониот план што ќе продонесат за намалување на негативните влијанија врз природното наследство и позитивно ќе влијаат и врз останатите медиуми и области од животната средина.

Имплементацијата на дел од мерките предложени во акциониот план може негативно да се одрази врз планираните активности/проекти во останатите национални плански документи или пак да предизвикаат негативни влијанија од социо-економски аспект.

Веројатноста, времетраењето, фреквентноста и повратноста на влијанијата	Веројатноста, времетраењето, фреквентноста и повратноста на влијанијата ќе се утврди на ниво на конкретни плански и проектни активности.
Кумулативната природа на влијанијата врз животната средина и животот и здравјето на луѓето	Имплементацијата на мерките ќе предизвика позитивни влијанија врз животната средина и животот и здравјето на луѓето.
Прекугранична природа на влијанијата	Позитивни прекугранични влијанија
Ризиците по животот и здравјето на луѓето и животната средина (пр. како резултат на несреќи)	Не е релевантно
Опсег и просторниот обем на влијанијата (географска област и големината на популацијата која ќе биде засегната)	Целата територија на Република Македонија и 2.022.547 жители (според пописот од 2002 година).

Потенцијалните економски и социјални влијанија кои би ги предизвикал планскиот документ како што се:

Предмет на планскиот документ (пр. транспорт, планирање на просторот и сл.)
Заштита и унапредување на природата
Периодот за донесување на планскиот документ.
Изготвувањето и донесувањето на Национална стратегија за заштита на природата е обврска од Законот за заштита на природата ("Сл. весник на РМ" бр.67/2004, 14/2006, 84/2007, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14 и 46/15). Националната стратегија за заштита на природата се донесува за период од десет години и содржи долгорочни основи на политиката на заштитата на природата.
Предвидено ревидирање на планскиот документ. Доколку е предвидено ревидирање, на колку години?
Во националното законодавство не е предвиден период за ревизија на Стратегијата за заштита на природата со акционен план.
Простор или област опфатени со планскиот документ (пр. географска област, добро е да се прикачи мапа).
Цела територија на Република Македонија
Целите и/или предлог целите што треба да се постигнат со реализирањето на планскиот документ и дали истите се содржани во акт или документ.
Да ☒ Не ☐
Дали е приложена копија од целите?
Да ☒ Не ☐
Резиме на влијанијата врз животната средина
(Да се определи дали имплементацијата на планскиот документ ќе предизвика значително влијание врз животната средина, потребно е да ги пополните прашањата кои следат подолу како водич за определување на значителното влијание на ефектите врз животната средина, а кои се во согласност со Уредбата за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето).

- Подобрување на состојбата со значајните екосистеми, од аспект на обезбедување основни екосистемски услуги,
- подобрување на човековата благосостојба со подобрување на екосистемските услуги,
- намалување на директните и индиректните притисоци врз природното наследство (геодиверзитетот и биодиверзитетот)
- подигнување на јавната свест за заштита на природата.

Но, во зависност од видот на активноста која треба да се имплементира може да се очекуваат и негативни социо-економски влијанија изразени преку зафаќање на приватен имот, промена на тековните животни навики, економски губитоци за заедницата предизвикани од имплементација на активностите и сл.

Вредноста и ранливоста на областа која ќе биде засегната со донесување на планскиот документ:

Не може да се определи во оваа фаза.

Посебни природни карактеристики или културно наследство	Истите ќе бидат предмет на анализа на конкретна планска документација за секоја планирана активност, во однос на прогласените и евидентирани природни вредности/локалитети на целата територија на РМ.
Надминувањата на стандардите за квалитет на животната средина или граничните вредности	Во оваа фаза не може да се одредат стандардите за квалитет на животната средина или граничните вредности, бидејќи предвидените активности ќе се реализираат на различни подрачја од РМ, а секое подрачје се карактеризира со одреден квалитет на животната средина.
Интензивна употреба на земјиштето	Во оваа фаза не може да се одреди употребата на земјиштето за имплементација на дел од активностите предвидени во акциониот план.
Влијанијата врз областите или пејзажите кои имаат признати статус на национални или меѓународни заштитени подрачја.	Стратешкиот документ ќе има позитивно влијание врз областите или пејзажите кои имаат признати статус на национални или меѓународни заштитени подрачја.

Објаснете го степенот до кој планскиот документ поставува рамка за спроведување на проекти и други активности, во однос на локацијата, природата, големината и условите за работа или според одредувањето на ресурсите:

Националната Стратегија за заштита на природата не предвидува конкретни проектни активности, туку дава насоки за стратешко планирање на проекти кои треба да се земат предвид при изработка или ревизија на националните плански документи.

Објаснете ја околината во близина на проектот односно активноста која се планира да се спроведе со планскиот документ од аспект на можни влијанија врз животната средина. (пр. планот предвидува изградба на резиденцијални објекти во близина на индустриска зона, објаснете дали индустриската зона ќе има влијание врз животната средина на планираните резиденцијални проекти):

Прашањето не е релевантно во оваа фаза на развој на стратешкиот документ.

Објаснете ја важноста на планскиот документ за вклучување на аспектот на заштита на животната средина особено во поглед на промовирањето на одржливиот развој (да се наведе дали обемот на планскиот документ придонесува кон одржливоста и намалување на еколошките проблеми. Пр еден инфраструктурен план може да има поголеми влијанија врз животната средина отколку некој образовен план на наставните планови).

Мерките за заштита и унапредување на природата ќе допринесат за намалување на притисоците и загубите на геодиверзитетот и биолошката разновидност преку интегрирање на геодиверзитетот и биолошката разновидност во другите сектори, подобрени практики за управување во шумарството, земјоделството и ловството, и примена на мерки за заштита на медиумите од животната средина што ќе резултира со зачувување на природата, одржување на екосистемските услуги и намалување на влијанијата врз животната средина.

Кои еколошки проблеми се релевантни за планскиот документ. Опишете зошто истите се релевантни и опишете ја нивната природа и сериозност (објаснете ги проблемите кои спроведувањето на планскиот документ може да ги предизвика или да доведе до нивно зголемување, проблемите кои може да го забават неговото спроведување, како и проблеми кои спроведувањето на планскиот документ може да ги реши или намали).

Примената на мерките од Стратегијата за заштита на природата ќе допринесат за директно или индиректно намалување на притисоците и заканите врз природата, подобрување на состојбата на квалитетот на воздухот, здравјето на населението, водниот потенцијал, квалитетот на почвата, начинот на управување со отпад, културното наследство и сл.

Имплементацијата на планскиот документ ќе предизвика промена во другите секторски политики и донесени стратегии, кои треба да се прилагодат во функција на обезбедување соодветна заштита на природата.

Објаснете како планскиот документ кој е предмет на разгледување е поврзан со друг/и плански документ/и во хиерархијата на планирање. Наведете го називот на тој/тие плански документ/и и наведете ги клучните влијанија на тие плански документи врз животната средина. Определете ги разликите во клучните одлуки што се носат со предметниот плански документ и другите плански документи кои биле или ќе бидат предмет на оцена.

Корелација на Националната стратегија за заштита на природата со планови, програми и стратегии во хиерархијата на планирање:

- Просторен План на Република Македонија (2002-2020),
- Трет национален план на Република Македонија кон Рамковната конвенција на ОН за климатски промени, 2014,
- Национална стратегија за управување со отпад (2008-2020),
- Национална стратегија за одржлив развој (2009-2030),
- Националниот план за заштита на амбиентниот воздух (2013-2018),
- Стратегијата за развој на енергетиката во Република Македонија (2008-2020), со визија до 2030,
- Втор Национален Еколошки Акционен План на Република Македонија,
- Националната Стратегија за земјоделство и рурален развој (2013-2017),
- Стратегија за одржлив развој на шумарството во Република Македонија (2006),
- Национална Стратегија за води (2011-2041),
- Стратегијата за мониторинг во животната средина, 2004,
- Стратегија за подигање на јавната свест во животната средина и др.

Дел од целите на стратегиите, плановите и програмите се дадени во Додаток 1. Целите на Стратегијата за заштита на природата со целите на горенаведените документи во целост ќе бидат опфатени во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина.

Доколку потенцијалните влијанија на клучните одлуки во планскиот документ веќе биле предмет на оцена или веќе биле разгледани во други плански документи во некоја поранешна фаза резимирајте ги главните заклучоци на таа оцена и како тие заклучоци се користени во процесот на одлучување. Опишете дали претходно спроведената оценка е направена согласно најновите сознанија за влијанијата врз животната средина со цел да може истата да се користи во процесот на усвојување на постоечкиот плански документ.

Постапка за стратеска оцена на животната средина е водена за секторот енергетика, односно за Стратегија за развој на енергетиката во Република Македонија за периодот 2008-2020 со визија до 2030 година во која се дадени следните заклучни согледувања: користење на обновливите извори на енергија со предност на хидропотенцијалот, но врз претходно опсежни студии и анализи на природните карактеристики и режимот на заштита за планираните простори; користење на биомасата, сончевата енергија, ветерната енергија, онаму каде е ефективна и термалната енергија); Користење на јагленот, со постепена негова супституција со нафта и гас, целосна имплементација на ИСКЗ и ОВЖС и примена на НДТ и "Clean coal technology"; Изградба на когенеративни постројки, усогласено со потребите и економската исплатливост.

Постапка за стратеска оцена на животната средина е водена и за Третиот национален план на РМ кон Рамковната конвенција на ОН за климатски промени, 2014, во која се дадени препораки кои се поврзани со темите од Стратегијата за биолошка разновидност меѓу кои:

-Националниот совет за одржлив развој во Владата на Република Македонија, во соработка со ресорните министерства и институции, да обезбеди усогласеност на мерките за намалување на стакленичките гасови и адаптација на најранливите сектори предложени во планскиот документ со секторските стратешки и планските активности кои ја опфаќаат истата временска рамка, а уште повеќе и со идните секторски стратегии и планови;

-Да се обезбеди институционална поддршка на спроведување на препораките од Планот на хоризонтално и вертикално ниво, преку изградба на адекватна административна структура. На овој начин би се обезбедило спроведување на предложените адаптационите мерки кон климатските промени и ќе се воспостави систем за контрола над спроведување на мерките во ресорните институции, јавни претпријатија и приватниот сектор;

-Потребно е воспоставување на финансиска алатка за финансирање на активностите/мерките за ублажување на климатските промени и адаптација на најранливите сектори кон истите;

-Приоритетизацијата на буџетските и донаторски финансиски текови да го вклучува и индикаторот за тоа дали предвидената активност придонесува за намалување на климатските промени или ја намалува ранливоста на засегнатиот сектор кон истите;

-Потребно е да се направи меѓу-секторска приоритизација на мерките за адаптација кон климатските промени и намалување на стакленичките гасови, предложени во планскиот документ и Акциониот План и др.

Доколку потенцијалните влијанија од клучната одлука во овој плански документ ќе биде оценета во некоја подоцнежна фаза на планирање на пониско ниво, наведете како ќе обезбедите влијанијата што се утврдени во оваа фаза на донесување на планскиот документ да се земат во предвид при носењето на одлуката во подоцнежната фаза (пр. се спроведува стратеска оцена на урбанистички план во кој се предвидува изградба на објект кој подлежи на постапка на оцена на влијанието врз животната средина).

При спроведување на мерките од акциониот план, за дел од активностите ќе биде потребно подготовка на план или проект, за кои ќе се изработуваат: извештаи за стратеска оцена на животната средина, студии за оцена на влијанијата од проектот врз животната средина или Елаборат за заштита на животната средина на ниво на проектна документација, барања за А или Б дозволи за интегрирано спречување и контрола на загадувањата, со посебен осврт во анализите кои се однесуваат на населението (социо-економски аспект), здравје на населението, воздух и клима, вода, почва, биодиверзитет, природно и културно наследство, материјални добра, отпад, бучава, вибрации, јонизирачко и нејонизирачко зрачење и сл.

Сите можни влијанија ќе се анализираат во подготвителна, конструктивна, оперативна и постоперативна фаза и ќе се предвидат мерки за нивно намалување или избегнување.

ИЗЈАВА	Изјавуваме дека податоците дадени во овој формулар се точни, вистинити комплетни.
Функција, име и презиме и потпис на лицето кој го носи планскиот документ во име на органот	Министер за животна средина и просторно планирање Нурхан Изаири
Датум: Место: Скопје	М.П.